

Možnosti zvýšenia transparentnosti a efektívnosti verejného obstarávania

Emília Sičáková-Beblavá, Transparency International Slovensko

9. marca 2010, Bratislava

Význam transparentnosti pri verejnom obstarávaní

OECD (2003) – dôležitosť informácií pre uchádzačov, hlavne pri formulovaní ponuky (podľa predstáv obstarávateľa) – predpoklad lepšej alokácie verejných zdrojov

Ekonomické prínosy transparentného verejného obstarávania:

– nárast efektívnosti nakladania s verejnými zdrojmi a to cez zvýšenú konkurenciu/súťaživosť – úspory verejných zdrojov

Politické prínosy - dôvera

Prax – všeobecne

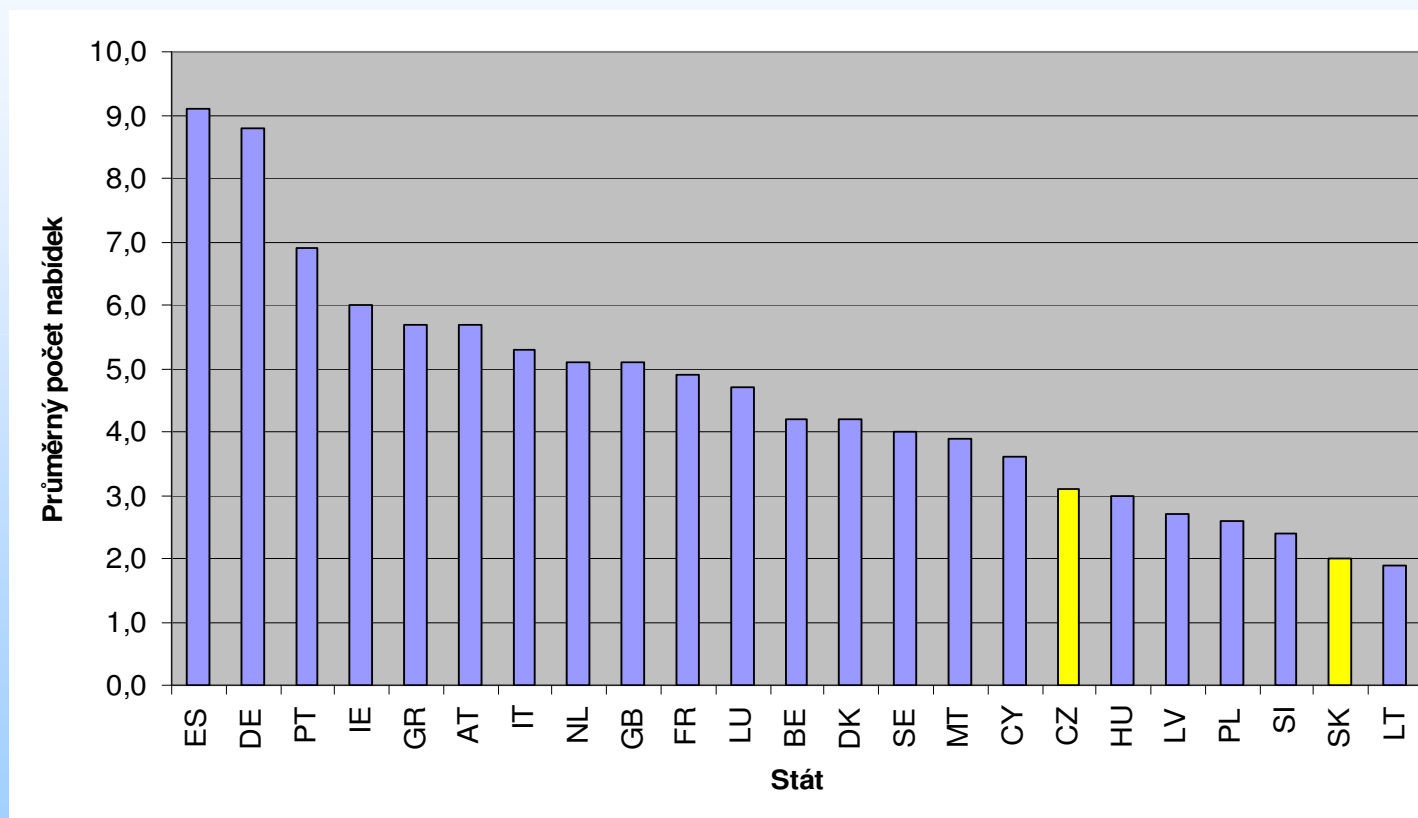

OECD (2003), EK (2004) – konkrétne pozitívne príklady dopadov transparentnosti na úspory verejného obstarávania

EK (2004) – európske smernice vo VO zvýšili T a ceny klesli o 30% (VO EU – 16,3% HDP EÚ)

Ludsgaard/OECD (2002) – súťažné postupy pri zabezpečovaní služieb zvyšuje efektívnosť – nižšie náklady a to hlavne pri technických typoch služieb (zber odpadu, upratovanie a pod.) Výška úspory – 10 – 30%.

Prax - SR - málo súťaže zdroj (EC, 2004/5)

Prax – SR – výsledky výskumov

Slovensko – cca 130 mld. SK (2008)

Pavel (2008)

- 62 stavebných zákaziek (2004 – 2007).
- kde bola súťaž a viacero uchádzačov – ceny nižšie ako pri nesúťažných postupoch
- pri stredne veľkej konkurencii (verejná súťaž a 7 ponúk) – o 30% nižšia cena.

Prax – SR

Sičáková-Beblavá – Beblavý (2009)

H1a: V rámci externého spôsobu zabezpečovania služieb sa externý partner vyberal primárne súťažnými postupmi a to hlavne verejnou súťažou a verejnou obchodnou súťažou

H1b: V rámci externého spôsobu zabezpečovania služieb sa externý partner vyberal rokovacím konaním bez zverejnenia v malej miere, teda výnimočne.

Prax – Slovensko

Tabuľka č.2: Použité postupy obstarania služieb

Postup obstarávania	Početnosť daného postupu obstarávania	% z celkového počtu externého zabezpečenia služby
Verejná súťaž	85	58
Obchodná súťaž	18	12
Užšia súťaž	7	5
Rokovacie konanie bez zverejnenia	36	25

Zdroj: Sičáková-Beblavá – Beblavý (2009)

Prax – Slovensko

H2: Rokovacie konanie bez zverejnenia sa používa len pri časovo najkratších zmluvách

Tabuľka č.3: **Priemerná dĺžka zmlúv a vybrané postupy**

Postup obstarávania	Priemerná dĺžka zmluvy (v rokoch)	Priemerná dĺžka zmluvy po odčítaní zmlúv na dobu neurčitú
Verejná súťaž	12.03	10,44
Obchodná súťaž	17,5	15,75
Užšia súťaž	16,71	15
Rokovacie konanie bez zverejnenia	16.05	12,35

Zdroj: Sičáková-Beblavá – Beblavý (2009)

Prax – Slovensko

H3: Veľkosť verejnej zákazky má vplyv na výber postupu výberu dodávateľa a platí, že čím väčšia zákazka, tým súťažnejší postup si obstarávateľ vyberie.

Tabuľka č. 4: **Priemerný objem zmlúv podľa postupu obstarávania**

Postup obstarávania	Priemerný objem zmluvy na jeden rok (v SKK)
Verejná súťaž	17987161,8
Obchodná verejná súťaž	27294199,5
Užšia súťaž	9871571,4
Rokovacie konanie bez zverejnenia	10630974,8

Zdroj: Sičáková-Beblavá-Beblavý (2009)

Prax – Slovensko

Tabuľka č. 6: **Percento zmlúv s externými partnermi uzatvorených na dobu neurčitú**

Typ služby	Zistenia	Viazanosť aktív
Odvoz odpadu	55%	3,06
Verejné osvetlenie	62%	2,91
Starostlivosť o zeleň	15%	2,33
Údržba komunikácií	20%	2,64
Cintorínske služby	40%	2,37

Zdroj: Sičáková-Beblavá – Beblavý (2009), Brown-Potoski (2003)

Prax – Slovensko

H5: V období pred voľbami sa zvyšuje priemerná dĺžka zmlúv ako aj počet zmlúv na dobu neurčitú.

Tabuľka č. 7: **Vplyv politického cyklu na dĺžku zmluvy**

Obdobie politického cyklu	Priemerná dĺžka zmluvy 1	Priemerná dĺžka zmluvy 2	Priemerný počet zmlúv na dobu neurčitú
Obdobie 1:			
n+1	14.1057143	11.359472	2.4
n+2	14.2462121	13.4030303	1
Obdobie 2:			
n+3	18.4308608	16.2559524	3
N	15.7071429	14.6388889	2.5

Zdroj: Sičáková-Beblavá – Beblavý (2009)

PKM 2010 - odporúčania

1. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ zavedie **register zmlúv a zmluvných vzťahov**, ktorý je verejne **dostupný na ich internetovej stránke**.
2. Verejná zmluva vstúpi do platnosti až jej zverejnením na internetovej stránke verejného obstarávateľa a obstarávateľa.
3. Každý verejný obstarávateľ a obstarávateľ zavedie **na svojej internetovej stránke profil verejného obstarávateľa/obstarávateľa**, v ktorom budú verejne dostupné **informácie o každej zákazke** obsahujúce minimálne nasledovné typy informácií:
 - plán verejného obstarávania, ex ante analýzu, súťažné podklady, zápisnicu z otvárania ponúk, hodnotenie podmienok účasti, dôvody vyradenia uchádzačov, hodnotenie predložených ponúk (vrátane predloženej cenovej ponuky), ponuky, zmluvy a k nim všetky dodatky,

PKM 2010 - odporúčania

4. Na budovanie elektronizácie verejného obstarávania verejným sektorom na Slovensku sa vyčlenia verejné zdroje z operačného programu OPIS.
5. **Vestník verejného obstarávania bude pretransformovaný na webový portál** tak, aby umožnil vyhľadávanie informácií podľa víťaza zákazky, objemu zákazky, počtu uchádzačov, geografickej lokality uchádzača. Zároveň by **si užívateľ ľahko zoradil historické údaje** v štatistikách ako napr. uchádzači/obstarávatelia s najväčším objemom zákaziek, víťazi zoradení v závislosti od foriem obstarávania a počtu konkurenčných uchádzačov, a podobne.
6. Každý verejný obstarávateľ a obstarávateľ **povinne zavedie elektronické aukcie na obstarávanie tovarov a služieb**, pričom pri stanovovaní maximálnej ceny bude vychádzať z referenčných cien definovaných ako trhové ceny zistené na základe trhového prieskumu.

PKM 2010 - odporúčania

7. **Výber predsedu Úradu pre verejné obstarávanie sa uskutoční výberovým konaním**, v rámci ktorého sa bude vyžadovať od potenciálnych záujemcov aj odborná znalosť v odbore. Záujemcovia o pozíciu predsedu Úradu pre verejné obstarávanie predložia svoje projekty posilnenia tohto úradu a rozvoja agendy verejného obstarávania na najbližších 5 rokov a predstavia ich aj verejnosti.
8. Pre uzatváranie koncesii na služby a **koncesie** na práce budú platiť **tie isté finančné limity ako pri uzatváraní verejných zákaziek**, s čím súvisí aj používanie stanovených postupov podľa finančných limitov.
9. **Zruší sa kategória neprioritných služieb** a teda pre obstarávanie všetkých služieb budú platiť jednotné pravidlá.
10. Zákon o verejnom obstarávaní bude obsahovať aj vymenovanie a definovanie princípov verejného obstarávania, tak ako ich uvádzajú Smernice EÚ.

PKM 2010 - odporúčania

11. Do zákona o verejnom obstarávaní a zákonov súvisiacich s kontrolou sa zavedie **povinnosť posudzovať výsledok verejného obstarávania podľa zákonnosti v kombinácii s dosiahnutým výsledkom.**
12. Zákonom o verejnom obstarávaní sa posilnia súťažné aspekty rokovacieho konania bez zverejnenia a so zverejnením.
13. Zákonom o verejnom obstarávaní sa **umožní prítomnosť pozorovateľom** na procese vyhodnocovania ponúk, s tým, že nebudú mať hlasovacie právo a nemusia mať odbornú prax v oblasti verejného obstarávania.
14. Umožní sa obstarávať autorské práva tak, aby sa zabezpečilo dodržanie princípu transparentnosti, súťaživosti a efektívnosti verejného obstarávania.
15. Zavedie sa podrobné **vyhodnocovanie stavu verejného obstarávania vo výročnej správe** pripravovanej **Úradom pre verejné obstarávanie.**